

Tanárbeiktatás.*

I. Kozma Ferencz felügyelögondnok megnyitó beszéde.

Tisztelt Közönség! Egy szép szokásnak hódolunk, midőn főgymnasiumunk hívására összejöttünk, hogy egy ifju tanár beiktatása ünnepélyén tanuságot tegyünk arról a nagyrabecsülésről, a melylyel a társadalomnak az iskola munkássága iránt viseltetnie kell. Mert bármilyen hangossá is lett az a kritika, a melyet ma az iskolai nevelés és oktatás fölött gyakorolnak, magát az iskolát mégis az emberiség leghasznosabb és nélkülözhetetlen intézményének tekintjük. Azt mutatja az a fokozott törekvés is, a mely annak külső és belső szervezete tökélyesítésére irányul — s a miben a haladás kétségbevonhatlanul szembetűnő.

Nem is hallszott — tudtom szerint — még hang, a mely az iskolát eltörölni vagy annak helyébe egyebet állítani tanácsolta volna.

Egyes ténykedéseit reformálni, azt azonban nem épen indokolatlanul halljuk. Egyesek és társas-körök, egyházi és polgári hatóságok már évszázak óta foglalkoznak is azzal. S hogy a társadalom és állami élet fejlődése a hozzásimulást e téren is szükségessé teszi, az kétségtelen. Székfoglaló értekezésének cziméből következtetve — valószínűen e felfogást osztja ifju tanár barátunk is, a kihez midőn ez intézet előljárósága nevében üdvözlötet intézek, elképzelem azokat a komoly érzelmeket, a melyek lelkét e pillanatban betöltik.

Arra szánni életét, hogy istenadta tehetségének, kiművelt képességeinek és erkölcsi egyéniségének teljes tartalmát ifjuságunk nevelésének és oktatásának szentelje, hogy a fejlődésben levő gyermekifjúság jó és rosz tulajdonságainak, korlátotabb vagy nyiltabb szellemi erőinek, nemes becsvágytól sarkalt vagy lomhaságra hajló szorgalmának mindig mértéket tartó bölcs birája és atyai irányítója legyen, hogy annak tudásvágyát nap-nap után fokozza és kielégítse, keze alatt a jóban és szépben gyarapodni lássa, hogy a szellemi munkát jó módszerével könnyűvé, a nevelést az illem- és valláserkölcsi törvények magasra helyezésével és saját egyéniségében megtestesített

* A kolozsvári collegiumban 1907. márc. 23-án.

példaadásával vonzóvá és hatályossá tegye, hogy önmaga kötelességeinek, tetteinek és szándékainak szigorú, növendékeinek igazságos és méltányos bírója legyen s az azokat befolyásoló összes körülményeket megismerni, a kedvezőket fokozni, a kedvezőtleneket ellensúlyozni igyekezzék, hogy még pihenő és üdülésre szánt óráiban is hivatásának magasztossága lebegjen szeme előtt s annak érdekében kényelmét és nyugalmit is feláldozni mindig kész legyen s munkakedvét és annak fokozását ne a jutalom nagyságával, hanem lelkiismeretének szavával tegye mérlegbe, hogy még magán és polgári élete is követésre méltó például állhasson az ifjúság előtt, a mely nemesak tanul és engedelmeskedik, hanem figyel, fürkész és ítélkezik, a mi alól magunkat kivonni nem áll hatalmunkban, de nem is áll jól felfogott érdekünkben, s mind e sokféle tekintet és jogosan támasztható igény következtében az *én* megszűnjék magában és magáért létezni, hanem emberi, vallási és hazafiúi eszményekbe oldódva fel, a jó ügy mindenütt nyomát és hatását érezze.

A ki a tanári pályára lép, körülbelől erre szánja életét. S lelkében ilyen tanáreszményt állítva fel és követve, áldása lesz az intézetnek, a melyben működik, büszkesége előjáróinak, a kik bizalmukat beléhelyezték és atyai barátja az ifjúságnak, a mely majd poraiban is áldani fogja emlékét.

E szép, e nemes hivatás küszöbén látjuk állni Márkos Albert ifju tanárunkat, a ki abban a mértékben láthat maga előtt egy szép jövőt feltárulni, a mily mértékben töltötte be lelkét a hivatás érzete. Adja a gondviselés, hogy ő pályáját és mi benne a tanárt szerencsésen választottuk legyen.

S midőn ennek reményében őt bizalommal köszöntöm s működésére Isten áldását kérem, beiktató ünnepélyünket ezzel megnyitom s székfoglaló értekezésének előadására felkérem.

II. Márkos Albert tanár székfoglalója.

Non scholae, sed vitae . . .

„Rég, hogy kolégyomba jársz, prédikálj immár egyet hadd lássuk, mit tudsz“, ilyen formán szokták rendszerint fogadni a hívő atyafiak a falujába vakációzni térő diákot. És a ipák — mit tegyen? — eléáll s szónokol több-kevesebb ügyességgel. De soha sem annyira ügyetlen, hogy kollégiumi tudományát megmutatni akarván, a szószékből a másodfokú egyenletről, a szabad esésről avagy más efféléről próbálna beszélni. En is, a mikor ide s tova kilencz esztendei munkálkodásom után a régi jó uzus szava rám parancsol: „Prédikálj egyet, hadd lássuk, mit tudsz“, nem akarok ama diáknál élehetlenebbnek látszani. Hogy mit tudok, arról rég számot kellett adnom erre hivatott forum előtt. S ha azóta a tudomány egén újabb csilla-